

UNIVERSUL

Literar

Director: STELIAN POPFSCU.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
11, STRADA BREZOIANU, 11

REVISTA
SAPTAMANALA

PREȚUL 50 BANI
Abonament 26 Lei pe an

SUMAR:

- Șerban Bascovici . . . *Piscurile*
 George Stratulat . . . *Tristețe*
 I. Visarion *Sufletul Păcătoșului*
 Emil Isac *Dumnezeu*
 Ion Barbu *Risipire*
 Vintilă Panta *Fugar (comedie dramatică)*
 Ana Nic.-Codreanu . . . *Strigoiul*
 Leontin Iliescu. *Durerea-i adevărul*
 Gridm. *Poante-Boante*
 N. Ținc. *Despărșenia lui Trică*
 Ion Pas. *Divagații sentimentale*
 Bacdemvl. *Contrast.*

Mișcarea literară

- V. P. . . . *Un nou gen de excrocherie literară*
Poșta redacției

Ion I. Greulescu

Advocat

Fost Comisar Regal C.-Marțială

Str. Răsuri 35

Telefon 28/15

Vasile St. Ghisodorescu

Advocat

Str. Răsuri 35

Telefon 21/58

N. FLORIAN

ADVOCAT

Strada Vântului No. 12

Vintilă F. Pantazopol

Advocat

R. M. S. Str. B. 17.

Dr. Eraclie Sterian

Vechiu medic al Eforiei Spital-
lor civile

— SPECIALIST IN BOALE —

Sifilitice și Interne

Str. Bibescu Vodă 22

Consultatii: 11—1 și 6—8

Telefon 20/51

Dr. I. Mitulescu

Medic-șef al sanatoriului
naturalist modern „Gr. Alexandrescu“
dă consultații zilnic pentru

BOALE de PIEPT

în str. Govaci (Oituz) No. 19 et. I

dela 10 jum.—12 jum. a. m.

(afară de Duminică) 507

Doctor Rămureanu

vindcă radical și repede

fără dureri

IMPOTENȚA, ONANISM

BLENORAGIA, SIFILIS

la bărbați și femei

Injecții intravenoase cu Neosalvarsan

Analiza sângelui „Warserman“

„TAMANDUIREA“

CALEA RAHOVEI, 5 București

Deschis 8—12 a. m. și 2—9 p. m.

are și Cabinet dentar Modern 224

Voți să cumpărați mărfuri fine și eficiente?

Vizitați Magazinul A. La SAMARITAINE

str. Lipscani Nr. 20 BUCUREȘTI

UNDE SE SOLDEAZA TOATE MARFURILE DE VARA
CU MARE REDUCERE DE PREȚURI

478

Marile Magazine

MENAJERA

B-dul Elisabeta No. 2

NOU TRANSPORT

Materiale electrice

MARE ASORTIMENT

CABLU subteran toate dimensiunile,
SĂRMĂ izolată, ȘNUR flexibil, SĂRMĂ de
bobinaj, LAMPI de MASĂ și TAVAN, brate
de perete, etc., etc.

Tuburi Bergmann — Sticle de nivel

CUIE și TINTE asortiment bogat
SAPE de Oțel I-a, PILE, TARNĂCOAPE,
CIOCANE și Orică alte articole de ferărie.
Cel mai mare depozit din țară. 380

Prețuri reduse

IMPORTANT

Societatea Viticultorilor din Erme-
lek-Crișana, oferă d-ilor Podgoreni

5 Milioane vite altoite și

Producători direcți crescute de 2 ani

Varietățile cele mai recomandabile

Bine sudate, bine dezvoltate și perfect autentice

Pentru orice informațiuni, Comenzi Cataloage și
cereri de reprezentanțe pentru centrele din Romă-
nia-Mare se vor adresa:

Singurului nostru reprezent. și Depozitar General

Leon Löbensohn

Agentură și Comision, Botoșani 326

3.000.000 Vite altoite crescute în doi ani

2.000.000 producători direcți crescuți 2 ani

UNIVERSUL LITERAR

PISCURILE

Când orga pădurilor sună, când ploaia săgețile-și frânge,
Când plină-i de lacrimi fereastră și cerul de fulgere-i plin,
Când ceața înfășură munții, când vântul prin cetine plânge,
Doar tu alintat de iluzii în suflet vezi clar și senin...

Și-atunci vrei să pleci mai departe pe drumu 'nceput ieri de tine,
Spre vârfuri ascunse de neguri te cheamă să vii să-l sfârșești,
Te 'ndeamnă seninul din suflet să vezi de pe culmi zări senine.
Căci drumul te 'nalță prin ceață spre piscuri ce nu le zărești...

Dar când va 'nceta ploaia tristă, când culmea va fi însoțită,
Când vântul va duce spre șesuri a norilor trâmbă de fum,
Când calea va fi ca o scară de aur prin munți tăinuită,
Doar tu amăgit de iluzii vei plânge oprindu-te 'n drum...

Zadarnic va fi tot seninul, zadarnice culmile mute...
Să vrei să te urci iar pe vârfuri zărite de jos, nu mai poți...
Ce clare sunt crestele 'n zare, dar zărilor-ți sunt cunoscute,
Căci drumul se 'nalță 'n lumină spre piscuri văzute de toți...

Șerban MESTREȚI

SUFLETUL PĂCĂTOSULUI¹⁾

Era pe vremea secerișului de grâu. Venisem acasă de la secerare de pe la nimez: isprăvisem de tot și mi se urăse tot pe câmp pe câmp. Pe seară mi făcui planul să mă duc la pește cu alăul de noapte și să fac rost pentru a doua zi de o legumă să mai gust. Seara după ce mânca-i îmi luai băiatul după mine și pornii la Răstoacă: eu cu alăul și băiatul cu ostrețele în brate. Eu nu stătușem să fac gândușuri și ici și pe colo, cum se obișnueste, ci îmi făcusem ostrețe și le întindeam pe gârță unde îmi venea la soțoteală. Lăsam liber doar locul unde țineam eu alăul.

În seara aia mersei cu băiatul în dosul cimitirului, la locul unde fusese moara veche. Sumesei nădrații și întinsei ostrețele la vale de ochi. Mai pândisem eu acolo de câteva ori, și prinsesem pește. Aveam doi pari zdraveni bătuți în apă și dacă puneam o blană, cu un cap pe mal și cu altul pe capul parilor, patu de bază era gata. După ce îmi așezai ostrețele, pusei blana pe pari și eși afară din apă să mă încalț să mi regulez alăul și să mă așez la rândă. Băiatul sețea pe mal. După ce mă regulai din toate, pusei alăul în gura lăsată, așa la mușchie și asteptam cu picioarele

înfinse pe pătuțac. Băiatul picota pe mal. Ce mi veni mie, zic, să spui băiatului să se culce mai bine.

— Măi taică, mă...

— Ce tată?

— Uite ieși mai pe mal și du-te colo unde e iarba aia, asterneti zeghea și culcă-te bine; că aci picotând, s'ar putea să cazi în apă; ori culcându-te chiar acolo pe vremea ceaiului alca, o fi vr'un sarpe și-Doamne fereste...

Băiatul mă ascultă și se duce de se culcă unde îi arătase. Eu ridicai și luai vreo trei mrenite de câte o schioapă.

1) Un. Lit. An. XXXII. No. 4.

— Culcă te taică, că rost de peste o să fie.

— Ai luat ceva tată?

— Trei mrenite.

Băiatul se culcă jos. Luna se ridică plină pe dasupra Nucitencei. Arunca o lumină de se vedea așa de bine, că ai fi putut citi pe carte. Trecu așa ca un ceas. Peste luam mereu și asvârleam pe mal într-o gropiță, ce o aveam făcută de mult. Apa văjia binisor pe sub pătuiac și luna arunca pe deasupra ochiului o strălucire, de parcă mai era și acolo pe apă o lună lină și-un cer albastru. Mieră cam frig și mă cam zgârceam sus pe pătuiac.

Auzii la deal de mine, la începutul ochiului o fiiitură... „fi-fi-fii... fi-fi-fi” ca de boboc de găscă. Ascultai eu bine și mă încredințai că boboc de găscă este. Pestele izbea acum în alău un aîntr'alta și eu ridicam și zvârleam mereu. Imi făcui socoteala: „De unde să fie bobocul ăla pe gărlă, și noaptea? O fi vre-unul rătăcit de cu ziua, ori scăpat din ghiara vre-unei coscăi și acum se lăsa și el pe gărlă la vale. Fifișala se apropia mereu. Mă apropiai și văzui bine un boboc de găscă, ciortan colea, ca acelea când începe să le dea tulele. Ce zisei eu: „O să-l prinz în alău și o să duc acasă și pestele și... carne de boboc”. Mă așezai la năndă nemîșcat. Bobocul veni în raza lunii din ochi, se da afund, ieșea, turbura strălucirea apei o încrețea, făcea apa, de înca la ochi-mi ca niște flăcări care s'ar sînge și s'ar aprinde într'una. „Stai tu, că tot al meu ești” gândeam eu și nu mai ridicam alăul de loc, desi pestele izbea în pânza lui doc-doc una n'raita.

Bobocul veni la ostrete și se opri cu ochii la mine. Nu era în gura unde țineam alăul.

Veni în gura alăului și se opri în loc în vierul apei. Se dea ca tintuit acolo, nu-l misca vierul apei nici într'o parte nici în alta.

Lucrul ăsta mi se păru ciudat. Boboc care să stea pe loc

în vierul apei, să nu fie mișcat câtuși de puțin, nu se putea. Sub pânza alăului nu era venit că așa fi ridicat. Așteptam să se mai lase oleacă și să ridic. El însă plecă drept la picioarele mele și iar se opri.

Mă uitai tîntă la el. Il vedeam așa de bine de așa fi fost în stare să-i innumăr fulgii. Mă domenii că începu la mine: „Căssss... Căssss!” Măi, un boboc așa mic, să știe căsăii ca găștiile ale bătrâne! Veni până sub mine căsăind. Euh! să-l apuc cu mâna. El: bole afundu Ptiu! mîncate-ar baraoanii! Era gata-gata să caz în gărlă după pătuiac. Mă gândii: asta nu pare să fie boboc.. e el altă bazaconie.

Se duse în dreptul alăului și iar sta și căsăia la mine.

— Du-te! și ridicai alăul și el trecu la vale. Mă uitai după el: se ducea glont pe jumătatea apei. Băiatul se auzea horcăind în iarbă.

Mai trecu nitel și auzii, tot la începutul ochiului și la cotul malului: buuu.. apa, de parcă ar fi căzut un mal. Ce zisei eu: malul! s'a dărămat undeva. Peste iar începui să iau.

Auzii iar: buuu, și văzui că se ridică apa în sus, sul ca bufla, și când căzu jos, veni valurile pleasc-pleasc până sub pătuiacu meu. Măi, ce să fie? Denamită daia de care asvârle boerii la peste, cine s'o asvârle? Peste luam mereu. Sus se potoliseră valurile bine și iar: buuu se ridică apa în mijlocul ochiului, la cinci pași de mine, și căzu iar, de asvârlea valurile de udară și blana pătuiacului. Asta mă gândii eu, nu mai lucru curat nu e. Dar tăcui. Mie urât nu-mi este noaptea și'n draciștafi, ori alte bălăncăni, nu credeam. Stai s'o vedem și p'asta, gândii eu și mi dibuii cutitul la brău. Până să se limistească talazurile, mă domenii la malul de dincolo, lângă ostrete: călc, un om din apă. Eși până în brău. Mă uitai și-l văzui cu barba mare, oăr creț și ciufulit în cap, ni-

ște mâini lungi și slabe, o gură mare și un nas de-o palmă. Eșise cu ochii beliti tocmai la mine. Se uită la mine și eu la el. Imi făcui eu socoteala repede în cap: să fie om la scaldat? De unde e, de nu-l cunosc? Să fie om sadea, de ce-i sunt mâinile așa de lungi și așa de slabe? Mă domenii, cu urălenia asta de om, plecă la mine cu gâtul întins, cu mâinele încordate pe lângă el și cu burta aproape lipită de apă. Eu:

— Hi hiii, ară, ară, c'o să grăpez cu tine! și trăsei cutitul din teacă. El, când văzu așa, se opri în jumătatea apei și începu să mă privească tîntă în ochi. Ii privii și eu. Mă gândii: tot om trebuie să fie.

Ne uitaram unul la altul și auziam că băeatul nu mai sforăia, dar il vedeam cu coada ochiului. Odată se detoafundu! Eu rămăsei cu cutitul gata, ca de-o eși lângă mine, să-i altoesc una, să-l învâlminte, să mai umble să sperie oamenii. Sezu mult. Alăul nu-l mai țineam de loc, îl urtosem.

Așteptând eu să iasă din apă, auzii călc, eși tot la malul de dincolo și apucă de ostrete.

— Mă, lasă ostrețile! îi zisei eu. Dar el se ridică din apă, o prepenstie de om de mă îngrozi. Trupul lui era ca al nostru, dar avea niște picioare de doi stâneni, și niște solduri ieșite, de-ai fi putut s'atârni dăsași de ele. Iar ca na, asta numai om nu poate fi! gândii eu. Picioarele erau lungi, oasele ca niște măciuci sub piele, și pline de păr. Eși la malul de dincolo de tot și începu să scuture picioarele, de săreau stropii de apă tocmai la mine. Iși scurtură mâinile și văzui că avea coadă.

Ei, când văzui c'avea coadă, înțelesei că ăsta-i dracu nu e om. Acusi drac-drac, dar ce-o să-mi faci el mie, om botezat și mbrăcat în haina lui Cristos? Imi veni să mă închin, dar zisei: nu să-i va-

dem isprăvile. El începu să se uite la mine.

Căscă gura. Dinții luminați de lună i se vedeau mari și albi, ascuțiți ca de câine. Cerul gurei se vedea vânat.

— Măi sarsailă, frumos esti! zisei eu.

— Iti plac? mă pomeni că răspunse și el.

— Mie? Nu-mi plăci!

— Ce-ai cătat mă aici? începu el.

— Da cine esti tu, mă? îl întrebai și eu.

— Eu sunt sufletul lui Radu Ucigasul. Am omorât treizeci și patru de oameni: am ars în casă patru copii ai unui dușman al meu, și m'am înecat aici în umflătura morii.

— Și acuși de ce esti așa docil?

— Așa sunt eu. Dar tu, pleacă d'aici.

— Măi băete, Radu ai fi, dracu ai fi treaba ta, dar eu de la peste nu plec d'acusi.

— Ba să plec.

— Ba nu plec.

— Te fac praf! se răsti el.

— Tu pă mine?

— Eu pe tine.

Imi tinui corajul.

— Prostule, prostule, crezi tu că mă lasă D-zeu în puterea unui păcătos ca tine!

— Asa!...

Și unde sări odată în apă, de sări apa în sus, și mă udă de sus până jos. Simții puntea smulsă de sub mine, mă pomenii în apă și o rupsei la fugă pe mal. Băiatul, care văzuse tot, începuse să răcnească: tătucule, tătuculee. Alergai la băiat, ca să nu dea băiatul în alte alea... taci, tată, taci cu taica!...

Cine era tată ăla? Cine era de se certa cu matale?

— Taci taică, ai visat, nu era nimeni.

— L'am văzut tată, l'am văzut din capul locului. N'am visat.

— Ai visat taică, închină-te.

— Nu vezi că esti ud tată. Ți-a smuls puntea de sub tine.

— Hai taică acasă, hai...

făcui o cruce și luai copilul de mână și păzeste.

— Alăul tată?...

— Măine la lucru poate taică, măine... acuși t're urât tie!

Trecurăm zăvoitul și isirăm din câmp... Mi se păru poteca care ese la Stan Mirceiu... Merserăm pe ea și mă pomenii la Stan al Catrini în bătătură.

— Hai taică plici... Isii în drum, dar cum îl lăsa, nu știu, că mă pomenii la Sandu. La vișini unde lega vitele. Mă ră-tăcisesem în chiar satul meu. Dela Sandu, îndreptai iar drumul și nimerii acasă...

— Nevastă, nevastă, descue așa... Imi descue așa. Băiatul tremura.

— E veste?

— Ce peste... să-ți spue fii-tău de daravela peștelui, și'n-cepu băiatu!...

— Aul!... Ucigă-l crucea a fost!... Și'nchină-se nevasta și aprinde tămâe. Eu mă lungii pe pat, că simții așa o sfâr-seală de nu mai puteam.

— Alăul unde e?

— Acolo. Am pierdut și cutitul.

— Peștele?

— Tot acolo...

— Ostretele?...

— Tot, tot... Trage-mă pe mâini, că mă sfârșesc.

— Aul! Aul!... Și'ncepu nevasta să mă frece pe mâini... Simții un fior de frig la picioare: vrusei să spu nevesti să mă'nvelească, dar... nu putui zice nimic. Mă opintii, mă încordai, de loc!

Da asta ce-o mai fii? gândii eu. Vroji să trag eu mințeanul cu mâna, dar o dusei nintel în sus și fleancă căzu jos nu mai putui să mișc nici mâna...

Ia uite mă, ori oi muri?... Vrusei să mă'nchin dar de loc... Închisei ochii, mi se stinse lumina, și auzii: auliu... auliu... săriți că moare, săriți că moare Ionică al meu!... Nu mai auzii nimic mai apoi, și văzui iar pe omul nalt călare pe pieptul meu și eu mânișe înfipite în gâtul mi. Eu mă lup-tam eu el, să-l dau jos două mine...

— Ce mă, ucigasule, ce vrei?...

Și apucă-l de mâini și sucseste-l. El pe mine, pe mine...

— Doamne, dar dracului mă dai tu, eu nu m'am rugat tie niciodată?...

Și cum zisei asta, sosi un flăcău îmbrăcat în alb și apucă pe Radu de ceafă. Eu sării în sus, și dă-i cu picioru și cu pumnii...

În bătaia aia, mă pomenii c'o lumină... deschisei ochii și... nevasta mă jelea, iar un vecin, Chiru, îmi tineea lumânarea în mână. Casa plină de lume... Căpitan Tomescu îmi da c'o sticlă pe la nas, un hâla, de intra prin nas, de parcă-l găurea cu sula...

Vrusei să zic să stingă lumânarea, că nu mor, dar nu putui.

Ei, toț mor eu acuși... Mă văd așa că mor...

Imi veni a plânge de mila mea...

— Plânge, plânge... auzii lumina mea...

— Îi Pare rău de lumea asta, ziceau alții... Eu tuguia! buzele și suflai spre lumânarea s'o sting.

— Îi ese sufletul!... Și mi-o puseră mai lângă naș, de parcă vreau să aprindă sufletul eu para lumânarei. Nu putui s'o sting și tăcuti cu ochii închiși. Arseră ei lumânarea și când mă forțai zisei:

— Stingeți mă, stingeți, că nu mor!... Și stinseră lumânarea...

Ei... ce să vă spui?... Până dimineata mi-am venit în fire... Am trimis copii de au adus alăul, cutitul și peștele. Blana a găsit-o pe apă sprijinită la o playie și alăul tras înbentul apei, plutindu-i doar coada pe d'asupra... Dacă n'ar fi găsit copii toate alea de la locul lor, dacă n'aș fi avut băiatul cu mine, care să-mi spue meren, uite chiar eu l'am văzut as fi crezut, că am atipit pe punte, fără să știu, că am visat și că singur am alunecat în apă... Dar era băiatul care văzuse totul tot așa de bine ca și mine... Asta am pătit-o eu.

I. C. Vissarion

legășesc până la tronul Lui, să-i laud strălucirea, puterea și înțelepciunea? Ori să mă duc în căruciuma lui Asmodeu, să fiu elevul lui Voltaire, să fiu formulul marelui meșter al tăgăduirii care nu vrea să recunoască pe Zeus?

În dosul draperiei negre răsuna imnul. Mii și mii de milioane de suflete încercuiau cu cântarea lor tronul ceresc. Și ca o furtună a durerii țipa orga credinței.

Și auzii, că în cărciuma roșie râdeau cu hohot nemurătorii. Di-

derot izbi infuriat în capul lui Kant cărțile de joc și-i sbiera sălbatec: șarlatanule! Al prostit omenirea cu rațiunea ta pură! Petrarca își frânse harfa, căci Laura dădu o sărutare lui Heine — și sufletele rele din cărciuma roșie deșteptau ecoul imnelor din cer..

M-am trezit tremurând.
Fereastra era deschisă. Și me-dicul îmi pipăia pulsul.

O călugăriță tânără îmi ungea fruntea cu ulei și marea se în-

țindea ca un gând nemărginit în fața mea.

Carnavalul a murit.
Străzile italiene arse de soare — m'au rechemat.

Lady mi-a dat să mișos pețala unui trandafir.

— O, viață dulce, bună, bună, bună.

Nu vreau nici cer, nici cărciumă roșie.

Vreau să mă ridic din pat.

Emil Iac

DUREREA-I ADEVARUL

Natura 'n setea ei de forme nouă
Gemând se sbate 'n chinuri creatoare —
În dorul ei sunt lacrimi de rouă,
În țel — un vecinic răsărit de soare.

E-artistu 'n veci nemulțumit de sine
Ce-a prins întâi în cioburi de oglindă
Frumosul vag, nelămuritul bine,
Desăvârșitu'n ele vrând să-l prindă.

În chinurile-i vecinic creatoare
Se mistue întreaga omenire
Și vremuri trec, și cad cetăți și moare
Ca'n alte vieți să nasc, aceiași fire.

Te sbați și tu... atâția se sbătură
În goana spre desăvârșitul bine
Uitând că 'n ei se sbate și îndură
Un altu 'n veci nemulțumit de sine.

Și-ori cum te-ar fi incremenit destinul:
Un înțelept ce'mparte lumii pravili
Sau un nebun răsând să-și poarte chinul —
Spre cel mai sus te-aștept aceleași stavili...

Și-astfel înduri... Durerea-i adevărul
Ce te înalță mai presus de lume —
Te 'nvață ei să știi deafrapărul
Ce sens absurd e-acest vârtej de spume.

De stai plecat cu ochi în hrisoave
Ori adâncit cu mintea 'n eprubete
Să știi că gândurile tale-s sclave
Acelorași sălbătice secrete.

Un altul vine 'n urmă spre-a aduce
Aceleași praf neînțeles de gânduri
Pe care strejui-v'aceiași cruce.
Eternul să-l cuprindă 'n patru scânduri.

Leontin Iliescu

RISIPIRE

Cu mâini învinate de umblet lung prin ger
Voiu reintra în mine când va veni declinul
Voiu cobori să caut pierdută-intr'un ungher
Firida unde arde cu-un foc nestins, Divinul

Și tlăcării voiu spune: Fior al caldei frii,
Joc viu sau șovăielnic de galbenă maramă,
Vibrare necurmată, zigzag de pălpâiri,
Ușoară și fierbinte vâpae, te destramă:

Redă nemărginirii fugarul tău mister.
Mereu mai străvezie, mereu mai necuprinw
Prin sure și înalte pustiuiri de eter
Destășură pe hăuri o horbotă aprinsă..

Deasupra ta, deasupra haoticului drum
Paraginile nopții te-or strejui hieratic,
Iar tu vei fi parfumul lunecător deacum
Pe-a lumii nesfârșită tupsie de jeratic.

Curând, sub faldul umbrei nu vei mai desluș
Nici recea Astartee, nici încruntata Gee...
Doar spuza sidefată în depărtare — și
În preajmă, goana unor năluci opiacee

Vulturi de tlăcări, aștrii spre tine s'or purtă;
Văslirii lor solemne deschide-atunci ferestre
Și bea din plin vârtejul stârmit în preajma ta
Cum altădată, boarea pădurilor terestre.

Respiră, crești mai vastă... În plasma unde doar
O singură vâlvoare de năzuinți se-aprinde,
Asemeni unui mare și cosmic protozoar
Înmugurindu-ți brațe, în noapte le întinde,

Al tău întreg belșugul splendorilor dintâiu!
Din negura-Andromedii, la sorii din Centaur
Stăpânitoare, soarbe tot cerul și rămâi
Prin marea de funingini, năvodul plin avr.

Ion Barbu

FUGAR

COMEDIE DRAMATICA INTR'UN ACT

de VINTILĂ PANTA

— U r m a r e —

VILY. — Povesteți?

LILA. — Iliuță nu te poate înțelege. El nu știe ce înseamnă să-ți fie dor!

ILIUȚA. — Poate ai dreptate... dorul înseamnă speranță. Viața mi-a nimerit sufletul, m'a dezbrăcat de speranțe... am ajuns un blazat anost, curios, anormal un pesac și un răutăcios. A murit în mine sufletul... e hoit și eu putrezesc încetul cu încetul.

VILY. — Mai ușor mori și mai greu putrezesci!

ILIUȚA. — Mă neamțule, îți dai tu seama cu creierul ăsta îngust, ce înseamnă să nu ai suflet? Și e mai groaznic să îți dai seama: să nu te încâlzești când vine primăvara, să nu mă simți fiorul tinereții când ești tânăr, să nu râzi și mai cu seamă să nu plângi? Ce fericiți sunteți voi că puteți să plângeți... eu nu mai am decât revolta în mine!

LILA. — Ai gânduri negre azi... Ce curioasă fire!

Și totuși, cine știe? Poate tot mai la tine e fericirea?

ILIUȚA. — Firește că-i la mine! Dar numai la mine? E la tine la tine... fericirea e pretutindeni. Nebun filozoful ăla care a spus că fericirea nu există. Există! E în tot locul, se apleagă de colo până colo, se abeguce, fuge și nu rămâne niciodată pe loc. Niciodată!

E ca o femeie pătimasă ce din vițiu cutreeră ulitele! De câte ori am fost fericit? Dar am fost în adevăr? Cine știe? Plăsmuirea asta nervoasă e de viață... fericirea e aici... (arată capul).

VILY. — Cap să ai.

ILIUȚA. — Fericirea ți-o făurești singur aici. E rău când nu mai ești capabil să ți-o făurești. Tu ești fericit acum?

LILA. — Poate da...

ILIUȚA. — Poate. Te minte cândul draguță. Nu știi ce-ți vine în clipa următoare. Mititico!

Am îmbătrânit în rele... Ești fericită. Ah! Și totuși Dinu nu-ți mai scrie... Ești fericită... toți bărbații sunt la fel... Mititico! De ce nu-ți mai scrie?

LILA. — Iliuță! Dece îmi strecoari venin în suflet?

VILY. — Vine deja urangantan!

SCENA II

Intră Otto, dispus.

OTTO. — Gutt morgen Fraulin! Ah, Herrn... Ci faci? (ii întinde mâna. Iliuță o băgă în buzunar și îi întoarce spatele). Superat? Warum? Nu frumos... fumneata superat... Warum? Vily (șoptește ceva și ese stângă).

VILY. — Ascultă-mă și e: bine i-ai făcut. Ci păcat că eu suntem doi: unu care spune să-l achit și altul care spune, fii cuminte Vily! (ese stângă).

SCENA III

Iliuță — Lila

ILIUȚA. — Maimuțoi cu guler roșu! Mi s'a acrit cu ăstia! Căi aș da să fiu și eu diocolo! Mă sugrum... nu mai pot. Tu mă știi... niciodată n'am băut limonadă patriotică, dar... când văd pe nemțoi ăstia puși în proțap, pufind din mahoarca aia infectă, dându-ți cu cotul... îmi pare rău că n'am plecat... și eu în Moldova... Aici să fi rămas muerile.

LILA. — De ce numai femeile?

ILIUȚA. — Ehe! De ce? E drumu greu, calca lungă și neamțu e galant.

LILA. — Ești meschin Iliuță!

ILIUȚA. — Pe urmă... pe voi nu vă impresionează... femeile!

LILA. — Ce îngâmfat ești! De unde vă atribuiți bărbații. superioritatea asta morală? Noi nu putem avea mândrie? Mi-se pare

că suntem mai umilite de cât voi dacă am rămas aci. Fiecare neamț vă privește pe voi ca pe niște soldați învinși, pe noi ca pe niște femei ale unor învinși... și nu e tot una! Ție îți spune simplu: te-am învins. Mie îmi propune: te-am învins și ești a mea! Ochii le sticlesc tafierbântați în beția poftelor atâta, rânjesc arătându-și colții, și ne insultă numai privindu-ne! Se gândesc că ne poate avea oricând și numai decăt. Ți dai seama? Cum am rămas și cât curaj ne-a trebuit să rămănem, să înfruntăm tot lanțul ăsta de batjocură și umilintă! Și fi avem curajul! Plângem în ascuns să nu ne vadă căinele, plângem și suntem curajoase. Femeile noastre au fost totdeauna curajoase și au plâns atâta! Uite cum am rămas.

ILIUȚA. — Da... dar... voi... nu sunteți forța... n'a luptat nimeni cu voi... pe câtă vreme bărbații... și mie mi-e necaz că nu am putut să lupt și eu! Te mișcă că m'asemenea sentimente... la am... mai am nițică mândrie, mai tresar nervii ăia tociții... și asurzeste câte odată pintenul ei-mei nemțești! Mai rău de cât ori care rău. Prizonier în țara ta! Mai fericit e Dinu. E prizonier dar nu la el în țară.

LILA. — Ce bine ar fi să fie aici!

ILIUȚA. — Firește... ar fi bine pentru femeie... nu pentru el!

LILA. — Cât trebuie să suferi!

ILIUȚA. — Cine nu suferă? Eu nu sufăr? Prizonier la tine în țară! Ce ironie!

Să fii liber și să nu fii. Să mă-nânci dar să ți-se dea să mă-nânci.

Să fii silit să taci, să înghiți să privești indiferent cum să facă cearcă mimicirea alor tăi, dincolo! Să vezi cum trec treauri în cărcate cu tunuri și obuze, și să privești indiferent, frecându-ți

burta, ca un burghez nesimțitor și îndobitocit! O pasăre lăsată în codru, dar închisă în colivie. Și sufletul omenesc e josnic, e frică de moarte! Ce mare suflet are pasărea aia care moare în colivie zdrobindu-și capul de gratii, în năzuința ei neputincioasă după libertate! Ce simbol măreț!

LILA. — Nu te mai cunoșc.

ILIUTA. — Ehe! Ehe!

SCENA IV

Întră Vily.

VILY. — Urangutan, e deja mahmur. O vinit de la un chet și pleacă la alt chet.

ILIUTA. — Au dat de trai în țara românească... beau și mănâncă!

VILY Ci, e prost? bea și el cât are și de gratis... la Berlin aproape că pot să zic că nu se mănâncă...

LILA. — Se mănâncă... dar cu porția.

VILY. — Nu se mănâncă dudu, nu se mănâncă. Ci, aia e mănăre! Să fie la ei acolo!

ILIUTA. — Țara Românească a ajuns o vacă de muls și azil pentru nemăncăți. Fie care invalid neamț stă o lună la noi până mai prinde nițică viață și în fiecare lună, altă serie și altă serie. Noi ne topim de foame... Ah! Ce caraghioslăc (*iși ia pălăria*). Bună seara Lilo. Mă duc.

LILA. — Nu vrei să mănânci la noi?

ILIUTA. — Nu drăguță, nu. Eu consum mult și produc puțin.

Bună seara neamțule!

VILY. — Ascultă-mă ce e: eu sunt evrei...

ILIUTA. — Tu ești de toate. Fericită nație... mai vin-o pe la mine; ești un ovrei simpatic și nu ești prost... mă neamțule, să știi dela mine, nația voastră o să stăpânească lumea... Ha... Ha...

Bună seară! (*ese fund*).

VILY Să dai complimente la Tanty Carolinal!

SCENA V

Lila — Vily

LILA. — Ce bun prieten!

VILY. — Păcat de el că are

așa un cap și e tobă di carte... și e suflet bun... bun.

LILA. — A rămas cel mai bun prieten al meu și al lui Dinu. Să-l fi văzut, plângea ca un copil când a aflat că Dinu e mort... atunci când nu știam nimeni de el.

VILY. — Thi! am uitat, uitam nemții și cu urangutanu în cap. Mi-a spus că pleacă cineva pentru Bulgaria, dacă vroi să scrii lu domnu Dinu să scrii chiar acum... e suflet bun și urangutanu, bată-l D-nul să-l bată!

LILA. — Pleacă în oraș?

VILY. — Așa un mare chefliu nici n'am văzut, pleacă chiar acum o iă di la cap cu țuicăreala.

LILA. — Scriu numai decât. Sunt tare îngrijată Vily: de atâtea luni nu mai am nimic de la el. Plutesc într-o neliniște continuă... nu știu de ce, dar mi-e frică.

VILY. — Și pentru di ci să-ți fie frică? Are să se întoarcă cuconu Dinu, are să se întoarcă sănătos și... Vezi cum ești! Pentru dici plângi! Să zici merci că este acolo, nu este la pământ.

LILA. — Ce m'aș fi făcut? Nu mai am pe nimeni de cât pe el, și cum îl aștept, fericită că-l pot aștepta.

VILY. — Am să viu la nuntă... dacă am să trăiesc. Ehi! cine știe? Dacă am să mor, n'am să pot să mai viu.

LILA. — Să nu știu dacă mai trăește, dacă se mai gândește la mine; fie care clipă de a mea e legată de-o clipă de a lui, tot gândul meu e numai le el și gândurile rele nu-mi dau pace. Mă chinuie o clipă ca să mă părăsească în următoarea, să mă chinuie apoi din nou și veșnic îl am în gând și în suflet.

VILY. — Ai să vezi că are să se întoarcă gras și vesel ca un harbuz sănătos. Ai să-ți aduci aminte di cuvânturile mele și ai să zici: ei driptate avea Vily, mare om e Vily. Lasă, lasă, nu mai plânge. Dudue, dudue! D-zeu să vă înțeleagă, eu să mă fac cuvrig dacă vă înțeleg: ei fel di oameni sunt fimeile? când este pentru un mort plânge, când este pentru nuntă iar plânge! Di ci o fi plâns D-zeu când v'o făcut, eu nu pricep? Mare om a

fost și D-zeu ăla și tare sunt eu prost di nu pricep. Nu mai plânge dudue și scrie rapide că viu acum. (*ese stânga*).

SCENA VI

Lila apoi Dinu

Lila aduce lângă ea, pe divan, cele pentru scris. Incepe să scrie, nu poate din pricina plânsului. O bătaie înceală în ușe.

LILA: Poftim. (*Iar bate cineva. Se ridică, merge să deschidă. Întră timid Dinu, în uniformă bulgărească, ne ras, prăfuit, murdar*).

LILA. — D-ta cauți pe Domnu Ober?

DINU. — Nu. (*trece în față*).

Pe d-ta!

LILA. — Dinule!

DINU. — Lila. (*Se îmbrățișează*).

LILA. — Micule drag, ce dor mi-a fost de tine!

DINU. — Lilișor!

LILA. — Cum ai slăbit! Să nu te recunosc!

DINU. — Dar tu, îți sunt ochii roșii, ai plâns? Ce-au năzuit să privească ochii tăi și n'au privit, de sunt chinuți de plâns?

LILA. — Îți scriam ție.

DINU. — Moțule drag. Credeam că n'am să te mai văd.

LILA. — Ai suferit mult?

DINU. — Neînchipuit.

LILA. — Cum ai putut să vii?

DINU. — Dar cum n'aș fi venit? Tu nu știi ce înseamnă să ai pe cineva drag departe... nu ști ce înseamnă să nu-ți fie îngăduit măcar să te gândești la el. Nici să mă gândesc nu mi-a fost îngăduit.

Să nu te poți gândi la cine ție drag, pentru că ție corpul chinuț de friguri și de foame... să te simți batjocorit și hulit prețutindeni, să fi mușcat fără să te aperi, rănit fără să te cauți! Nu mai poți să ai răbdare, îți clocotește sângele de furie și indignare, dorul îți mistue sufletul se duce teama, trebui să-ți faci datoria și eu mi-am făcut-o: am fugit!

LILA. — Ai fugit?

DINU. — Da. Rătăcesc de două luni fugar și iatămă-s! Imi pare că visez, că trăesc pe altă lume... sunt liber, la mine acasă, am ajuns... în țară la mine!

LILA. — Mai încet. Te poate auzi.

DINU. — Cine?

LILA. — Avem un ofițer german în gazdă.

DINU. — Un neam? Așa-e! Uitasem, cât pe-aci să uit. Trebuie să mă ascund din nou, iar să mă ascund, iar fugar... și la mine în țară! N'am scăpat încă de chinuri?

LILA. — N'ai teama... N'o să știe, o să te-ascundem.

DINU. — Să mă ascundeți... puțină vreme.

LILA. — Micule drag, cât trebuie să fi suferit! Câte am îndurat și eu.

DINU. — Lilișor! Te ții iarăși aproape, îți mângâi părul, îți privești ochii, ești aproape... totdeauna ai fost aproape, mai aproape cu cât erai mai departe! Încep să uit toate nenorocirile, te ții în brațe, sunt fericit! Luni de zile m'am căznit să prind momentul prielnic fugii, am chibzuit, m'am târât, m'am lingusit și am ajuns... Din Bulgaria! Zile și nopți de-a rândul am plănuit fuga, luni întregi am urmărit acelaș țel, m'am frământat mănât de acelaș dor, și am fugit fără să bănuie nimeni, am fugit hotărât să ajung, să-mi plătesc acum libertatea. Dela nimic nu m'aș fi dat în lături, aș fi ucis dacă ar fi trebuit, mă chema datoria și că să mi-o fac, aș fi făcut orice! Atât mai bine că n'am avut nevoie până acum!

Am suferit mai mult decât alți trufla învingătorului, care mă umilea în fiecare clipă, i-am învâțat limba, i-am cunoscut obiceiurile și m'am îmbrăcat în uniformă lor scârboasă care mă irige, mă arde! Mi-ajunge, nu o mai pot răbda, trebuie s'o arunc departe, s'o prefac în scrum!

LILA. — Cum te-au schimbat nenorocirile!

DINU. — Nu-i așa? Nu mai mă cunoști Lilișor?

LILA. — Pentru mine ești acelaș, acelaș de odinioară... bun și blând, blând ca un copil.

DINU. — Privește-mă Lilișor: un lup fioros! Ochiul scâldat în întuneric și ură, privirea încrunțată și crudă... aproape nu mai am suflet. Nu știi ce poate face dintr'un suflet, dorul de răzbunare. Durerea nu o uiti nici

odată, și eu am suferit: m'au bătut cum bați un câine!

LILA. — Pe tine?

DINU. — Pe mine ca și pe alții! Mi-e groază să mai mă gândesc: s'au repezit ca zăvozi pe corpul meu slăbit de nemănecare și friguri, m'au răstignit la pământ și m'au lovit cu ciomegile până la sânge, în piața publică, în văzul tuturor! Țipau femeile și copiii, murmurau moșnegii și eu mă svârcoleam sub loviturile bățului care nu lovea, ardea... ardea pe trupul meu mândria unui neam! Nu simțeam durerea, muscam neputincios țărâna, mi-era nestăvilită ura, și nemăsurat dorul de răzbunare! Mă îngrozeam la gândul că toți suntem sortiți să pierim în mocirla aceea!

Măcar unu trebuia să se întoarcă în țară să-i spue și ei cum i-au murit feciorii, să aprindă din mână în mână făclia războiului, să rămână veacuri, până când răzbuirea se va înfăptui și se va înfăptui!

Trebuia să se întoarcă măcar unul și m'am întors eu. Mai am puțin...

LILA. — Ai scăpat în sfârșit, ești în siguranță. Nimeni n'are să te mai caute aici. Micule drag, cât te doream!

DINU. — Lilișor! Când am pornit la drum m'am gândit întâi la tine. Icoana chipului tău m'a călăuzit în întunericul în care porneam. De m'ar călăuzi și de acum înainte!

LILA. — Astăzi icoana trăește și-ți va fi călăuză deapaură.

DINU. — Să te rogi pentru mine Lilișor cum te-ai rugat și până acum, cu acelaș gând curcnic. În război nu e decât norocul și norocul meu ești tu!

Să te rogi ca și până acum pentru cel păcat, pentru cel pornit la drum cu nădejdea biruinței în suflet, și vom birui de s'or abate nenorocirile puhoi, va trebui să biruim!

Cât de plin mi-e sufletul... Fugarul e aproape de țintă! Nu mă gândesc decât cum să fac să ajung mai repede dincolo.

LILA. — Cum, vrei să pleci?

DINU. — Trebuie Lilișor. Mă duc pe front.

LILA. — Cum, nu rămâi cu mine?

DINU. — Nu pot.

LILA. — Cum nu poți? N'ai venit pentru mine?

DINU. — Lilișor, trebuie!

LILA. — Pleci? Te-am așteptat atâta! Am plâns atâta!

DINU. — Dragule mic. Nu pot să rămân.

LILA. — Odinioară niciodată nu mi-ai fi spus nu pot... odinioară mă iubea-i! Cum presimțeam! Imi spunea sufletul că am să te pierd...

DINU. — Te iubese cum nu te-am iubit nici odată, dar înțelege și tu că nu se poate.

LILA. — Biata mea inimă! Biata mea dragoste!

DINU. — Dragostea: sunt cipe în viață când trebuie să știi să ți-o ingenuchi, cât de mare ar fi ea.

LILA. — Ce ușor îți vine!

DINU. — Lila! Tu nu-ți dai seama cât lupt, câtă putere îmi trebuie să lupt cu dragostea, să lupt cu mine, cu mine însu-mi.

LILA. — Nu mai mă iubești! Nu poate fi vorba de luptă: cu o dragoste ca a mea aș învinge toate simțimintele... dragostea mea, e viața mea, e rațiunea mea de a fi... m'auzi tu? N'aș putea trece peste iubirea mea, de cât trecând peste viața mea. Nu mă iubești cum te iubesc eu! Nu cunosc piedici, nu vreau să le cunosc, iubirea învinge totul, și trebuie să înving cu o dragoste ca a mea, nefermuriță! Nu pleca Dinule, rămâi! Mi-e dor de tine, un dor imens. Nu pleca! Te vreau lângă mine, numai al meu, în sfârșit al meu! Am nevoie de mângâierile tale, nu mai pot să îndur chinul depărtării, ești acum lângă mine, trebuie să rămâi. De ce să pleci?

DINU. — Dar bine, tu nu îți dai seama? Am o datorie de împlinit, nu mă pot epri de cât la capăt. În clipile astea nimeni nu suntem stăpâni pe noi: corpul meu, gândul meu chiar, nu mai sunt ale mele: sunt a celor de dincolo care însângerează pământul umeri, acelor care știu să lupte și să moară! Lilișor!

Am fugit ca să ajung acolo și trebuie să ajung!

LILA. — Dinule! Cum îmi sfâși inima!

DINU. — Draga de ea! Vrei tu să fiu un laș, să trăiesc în țară la mine ascuns, să-mi fie

teamă și de umbra mea? Spune: pot să rămân aici? E urât Lilișor! Oricât te-aș iubi am o datorie!

LILA. — Ce pedant și ce fals sună aceasta, datorie! Puțin îmi pasă, nu cunosc altă datorie decât ceața făurită din sufletul meu!

DINU. — Gândești cu inima. Ești egoistă ca toate femeile!

LILA. — Ca toți bărbații! Toți sunteți la fel: vaniți și îngâmfati până la prostie!

DINU. — Lila!

LILA. — Ingâmfati, egoiști... datorie! cuvânt de abecedar și de suplet patriotic! Egoismul și

vanitatea, iată ce vă mână! Urbi sortiți pieirei pentru că nu vreți să vă deschideți ochii!

DINU. — Imi pângărești credințele sfinte!

LILA. — Vorbe!

DINU. — Lilișor!

LILA. — Vorbe!

DINU. — Lila, ia seama!

LILA. — Minciună! Nu vă porneste în luptă decât ambiția și îngâmfarea. Sunteți niște ambițioși, toți ambițioși!

DINU (*violent*). — Destul!

LILA. — Dragule! Iartă-mă!

Te iubesc, nu mai știu ce fac. ce spun, înnebunesc. Nu pleca! Ascultă-mă bine Dinule, am o pre-

simțire ciudată, nu trebui să pleci... mi-e frică!

DINU. — Prostuțule!

LILA. — Nu pleca! Nimeni n'a putut să treacă frontul, e foarte bine păzit. Toți au plătit scump, mi-e frică! Tu de ce și încerca degeaba? Nemții nu cunosc mila: pe cine prinde în precăma frontului îl împuscă. Nu trebuie să pleci... Nu desprețui viața!

DINU. — Nu mi-e teamă!

LILA. — Nu încerca Dinule! E greu, au încercat atâția... te duci la moarte...

Vintilă Panta.

(Va urma).

„POANTE“... BOANTE

De Cridim

Mie

Tot la colț am stat, o vieață,
Resemnat — cum se cuvine...
Si, mă 'ntreb: dece atuncia
Stau... cu colțul, toți, pe mine?..

Tot mie

Aurea mediocritas

(Horațiu)

S'o spun, mai bună decât toate,
Amice Scaur:
Nu sunt... nici mediocritate —
C'as fi de aur...

CONTRAST

Imi citeam adeseori
Cântecelile din caete
Iar apoi le dedicam
Celei mai frumoase fete.

Sau schimbat multe de-atunci...
Astăzi când de foame mor, —
I-mi dedic a mele versuri
Unui lidov — editor.

Bacdemvi

STRIGOIUL

Charles Baudelaire

Ca ingerii cu ochi de pară,
Am să cobor la ține iară
Și'n patul tău incetșor
Cu noaptea am să mă strecor.

Și îți voi da, frumoasă bruna,
Săruturi reci ca recea lună
Și mângâeri de șerpi ce'n șanț
Târâsc al trupurilor lanț,

În străvezia dimineață,
Vei găsi rece ca de ghiață
Culcușul ce-am să părăsesc;

Așa cum alții prin iubire
Au pus pe tine stăpânire,
Eu vreau prin frică să domnesc.

Ana Niculescu-Codreana.

NOSTALAGIE

Adie vântu 'n trandafiri
Scăldându-se în floarea lor
E timpul sfintelor iubiri
E timpul tainicului dor

De-acuma dorul meu cu drag
Porneste tânăr și plâpând
E prima dată când pribeag
Rămân în urma lui plângând.

D. Constantinescu-Miresan

Un nou gen de exerocherie literară

Teoria infracțiunilor rezultată din definițiile nu tocmai conștiente ale lui FESTUS, BLACKSTONE, BECARIA sau FILANGIERI deși destul de elastică, e precisă într'un anumit punct, acolo unde recunoaște existența infracțiunii dacă s'a trecut peste dreptul comun, „s'a făcut ceace nu trebuia să se facă”. În timp dacă s'au înmulțit criteriile de apreciere dacă s'a mărit numărul clasificărilor, dacă au intervenit teorii noi, definiții și mai noi, sămburele a rămas același, ca un cerc vicios din care nu poate eși.

E o infracțiune de câte ori faci ceace nu trebui să faci! Evident ceace nu trebui să faci este atât de vag... nu trebui să furi, nu trebui să bați — să nu-ți mai fie teamă d. Branște — să nu ucizi, să nu înjuri, să nu ameninți... o mulțime de acțiuni cari îți dau dreptul să te numești „infracțor” dacă le ai comis.

Tot infracțor te numești, dacă cunoscând o lege nu te supui, infracțor de ultima speță dacă o faci cu voință.

Elementul acesta al „voinței”, constatăndu-se într'o infracțiune care are de scop înșelăciunea, prin schimbarea faptelor adevărate în mincinoase, îi determină calificarea: „exerocherie”!

În cazul de față, aplicându-se doctrina continuității morale — deși natura în sine a acestei exerocherii este oarecum abstractă, căci se petrece până la un punct în sfera moralei, — exerocheria devine flagrantă, mai ales în ultima ei fază.

Este necesar un mic istoric, în cazul „patologic” al d-lui Andrei Branște critic roman la mai multe foi și fițiucii de rit mozaic!

„Rampa într'un număr trecut prin criticul său autorizat d. A. Branște comentând volumul po-

tului I. Greculescu, departe de a analiza, departe de a expune obiectiv, mai ales demn impresiunile personale, se dedă la o grosolană peltă critică, făcând aprecieri cari ar fi putut să jignească pe d. Greculescu, omul — nu poezul.

Totuși, d. Greculescu, nu se supără, și în câteva versuri spirituale, usoare, răspunde glumă la critica d-lui Branște.

D. Branște viza acest răspuns, d'n nou se sbârleşte, și răspunde pe un ton ce nu se poate califica. În acest răspuns — credincios linie, trasate dinuaintăte — d. Branște face aprecieri malițioase, nedemne și mitocănesti, vorbind de „Universul Literar”, ca de ori care fițiucă.

Eram în drept cred, în calitate mea de prim-redactor al „Universului Literar”, să răspund acestui domn, care aruncă noroiul veninului său în toți colaboratorii „Universului Literar”.

Am făcut-o pe un ton destul de blajin, pentru un critic ca d. Branște. Ce se întâmplă? D. Branște răspunde, fără însă a da publicității articolul trimis de mine ziarului „Rampa”. Mai mult, își permite să comenteze un articol nepublicat, reproducând pasagii răslăte pentru a da o anumită impresiune.

Procedul ni se pare unic.

Refuzi să publici un răspuns, când legea îți impune aceasta, nu te sfiești să comentezi acel răspuns, să înjuri din nou și ce e mai caraghios să dai lecții.

Exerocherie literară, cunoscută în cazierile polițienesti la capitalului „Apași presei”!

De ce „Rampa” n'a publicat răspunsul meu? Pentru că s'a oprit d. Branște, martirul criticii, acel care de ani de zile suferă pentru dreptatea cauzei (asa-

spus: d. Branște într'un urecare articol). De ce s'a oprit?

Pentru că nu-i convenea să se publice un articol scris judicios și demn, în care se făcea dovada realei sale credințe, se trăgeau concluzii logice pentru existența sa morală de critic integru.

Acesta este procedul camara, dereșc al unui ziar independent, cum are pretenția să fie „Rampa” — al unui ziar „revolver” cum este „Rampa” și aceasta es-te purtarea unui critic literar cu pretenții de obiectivitate și independență, un critic literar pătimas, pedant și prost!

Vintilă Panta,

P. S. Iusinez: d-le Branște că nu cunosc ortografia, servindu-te de un lapsus scăpat în fuga condeiului. Iusinez, că nu cunosc anumite termeni, nu le cunosc valcarea, nu știu să scriu. Ce-ți pot răspunde la toate aceste chichițe copilărești, căutate cu microscopul.

D-ta nu știi ce înscamă stil, subtilități de stil, adjective, etc. D-ta scrii: „învective mitocănești” eu cred că nu există învective boeresti. Mai zici „compicci” în loc de „complet”. În jamba românească „completuri” le găsești prin Popa-Nanul simpatizat de d-ta! Și în fine d-ta ei fraze ca aceasta: „în atacul său cearcă să arate că atacul meu „pentru” d. Popic” adică cum vine asta? Poate ei vrut să zici „contra” d. Popic. E oare cere deosebire.

Învăț românește d-le Branște!

Am să-ți mai arăt eu cât scrii d-ta de românește, îți cunosc opera, și voi găsi timpul să pui la locul său pe un copil înfumurat ca d-ta.

V. P.

DESPARTENIA LUI TRICA

Se însurase de tânăr și o înemerise rău. Nevasta lui Neaga, era tocmai Neaga rea din poveste. Urâtă la față, era urâtă și la suflet. Toată ziua îi mergea gura ca o moară stricată, cicălindu-l pe el și bârfind pe toți.

O luase de nevastă, pentru că ea voise să-l ia. Îi îndeplinea voința și, acum, o răbdare ne mai dăduse, cu o liniște neînțeleasă, îi trecea cu vederea toate sluteniile. Ea trâncănea, el tăcea; ea comanda, el se supunea; îi îndeplinea toate voiele fără împotrivire și fără cârtire. Așa că lumea întreagă se mira de viața care o duceau împreună.

Și o duseră așa, ea tot răbdând, ei plecându-și mereu fruntea liniștit, în tot cursul anilor frumoși ai vieții, până ce ajunseră în pragul bătrâneții. Atunci, când, încăruntit de vreme și de neașzările prostului său trai, intrase în al șaiszecelea an al vârstei, se răspândi numai decât o veste, pe care mai întâi nimeni nu voia să o creadă. Se zvoni că Trică se desparte de Neaga. Și zvonul era adevărat. Motivele de despărțenie se adunaseră mai multe decât trebuiau, iar tribunalul le desfăcu căsătoria

rău începută și mai al dracului dusă până atunci.

Se despărțiră? Bine! Dar de ce tocmai acum, când se pare că se obișnuiseră cu proasta lor viață? De ce nu făcuseră pasul acesta mântuitor mai de vreme, atunci când ghimpii netraului le sfășiau mai rău sufletele? De sigur că se întâmplase ceva foarte greu între ei, ceva ne mai pomănit de grozav.

Trică, melancolic de greutatea suferinții ce-i apăsa peste sufletul lui răbdător, prea răbdător, trebuia să fie acum vesel că a scăpat, în sfârșit, de Neaga rea. Dar nu, nici de cum; melancolia lui liniștită, blândă, i se schimbase nu în veselie, ci într-o tristă adâncă, într-o mâhnire care-i întuneca fața, pân'aci pururea senină.

Ce să fie? Nu cumva îi pare rău că se despărțise de aceea care-l chinase o viață întreagă? Mai știi!

Un prieten îl întâlnește și, oprindu-l în drum, îl întreabă de pricina stării lui sufletesti neînțeleasă, de despărțirea lui neașteptată, de tristetea în care se arăta acum mai rău confundat.

Iată ce-i răspunde Trică:

— Sunt trist, fiindcă mi-a

murit prietena mea Luxita Mirodoteanu. Nu știți nimeni de prietenia care mă lega cu acea femeie, nu știți fiind, că avusesem grijă să ne ascundem bine de ochii indiscreți. Cât a trăit acea prietenă bună și cât am trăit eu cu ea, vre-o 20 de ani și mai bine duși în cea mai desăvârșită bună înțelegere, nu voiam să știu eu de Neaga, pe care n'o vedeam și n'o auziam!

Dar acum, după ce îmi îndreptasem, printr-o prietenie potrivită, viața încurcătă într-o căsătorie serentită; acum, când nu mai e Luxita și am rămas singur cu Neaga, nu puteam să n'o mai văd și să nu o mai aud pe aceasta din urmă. Acum, când aștia prietenie nu mai pot și nu mai vreau să leg, vreau s'o plâng, și trebuie să plâng pe cea pierdută, nu mai puteam sta împreună cu Neaga. Iată de ce m'am despărțit de ea și de ce sunt și voi fi trist până la sfârșitul vieții mele".

Sfârșindu-și vorba, Trică, o mul răbdător și ciudat, strânse mîna prietenului și se despărți cu povara scumpă a durerii lui în suflet.

N. Tinc.

POSTA REDACTIEI

Fîk. — Nu publicăm decât traduceri foarte bune. Ale d-stra nu putem.

Ion Barbu, sunteți rugat să treceti pe la redacție, în chestia poeziei dv. Arborele din câmpie.

Salomea. — Nu publicăm de cât versuri și proză. Proză ri-mată nu.

N. Ghindaru. — Ce nu se va publica înseamnă că nu se pot publica.

Vetinos. — Nu. Versurile d-voastră sunt pierdere de vreme.

V. D. N. — Nu e ușor să scrii proză, nu-i de ajuns să

umpli pagini. Vă lipsește multe.

M. Goran. — Nu știți ce spuneti d-stra, sau mai bine nu știți ce vreți. Mai trimiteți să mai vedem.

D-nii autori car! nu primesc răspuns înseamnă că bucățile trimise se vor publica tratat.

Mantale de Cauciuc

pentru d-nii ofițeri se confecționează din foi de cort. Pentru d-nii doamne se găsește gata la BERNARD str. Colței No. 20, etaj. 498

De vânzare
la Fabrica Tonolla

Climent, Var negru, Ipsos, Var alb stins, Humă și Tibișir Pulverizat. 471

"RAHOVA", Lack, Blau & Co. Societate Anonimă

BUCUREȘTI, str. Heliade (Obor) 42. — Telefon 23 f 28

Furnizează prompt: LIGNIT, MANGAL, LEMNE de FOC (cer, fag, cojite) franco domiciliul clienților. Greutatea garantată
Reprezentanți: COMPTUARUL FRANCO-ROMÂN, str. Sf. Nicolae Șelari 4. — HERMAN ȘTEINER, str. Șelari 4. 111x

Ciorapi de Mousseline
de DAMA

ALBI 25 lei perechea — NEGRI 40 lei perechea
Se vinde la GISELA, Str. Smârdan 29. 114 x

PANTOFI DE TOILE

pentru DAME și COPII

Mare stock în calitate superioară și cu prețuri excepționale de eficiente

„Au Bon Gout” Strada
Lipscani, 8

Pantofi pentru DAME, martingale, tocuri Richelieu, talpa întregă de piele cusute de mână **165 Lei**

Pantofi pentru BAIETI și FETE aceeași calitate **140 „**

Pantofi pentru COPII aceeași calitate **85 „**

STOCK IMPORTANT de SOIE ECRUE

≡ mătase curată de calitate superioară ≡
≡ specială pentru costume bărbătești și de damă ≡

≡ V I N D E ≡

cu prețuri extraordinare sfidând orice concurență

1° Soie ecrue pentru COSTUME BARBATEȘTI și de DAME

150 și 160 lei metrul (lățime 72 și 85 cm.)

2° Soie ecrue pentru ROCHI și CAMAȘI BARBATEȘTI

75 și 105 lei metrul (lățime 80 și 85 cm.)

De vânzare cu începere de azi la Magazinele

≡ „AU BON GOUT” ≡

8, STRADA LIPSCANI 8, — BUCUREȘTI

Docent Dr. RAZVAN

Seș de lucrări la Spit. Colțea

BOALE și Operațiuni de OCHI

Schimbă orele de cons. 4-6

Str. Primăverei 12. Telefon 24-62

„Dealul Zorilor”

Vinde viuri de masă, albe, negre și Pelin litru, lei 9.

Țuică calit. I „ „ 16.

Țuică calit. II „ „ 12.

Prețurile se înțeleg fără sticlă, Serviciul la domiciliu, Comenzi se primesc la Birou, Calea Victoriei, 107. Telefon 16 | 59.

LEMNE DE FOC UScate1000 kgr. cer 320 lei; 1000 kgr. tag 330 lei; 1000 kgr. cojite 360 l
Lignit superior, tăete și aduse la domiciliu. Se vinde în cantități mari. *Comenzi se primesc și achită* numai la birou, *nu la magazine* din jurul biroului cu care nu are nici o legătură.**„DACIA-CARPATI”**
Str. Câmpineanu 19. 477**SFOARA MANILLA STANDARD**

Lei 15 Kgr. vinde

Magazinul FURNICA

Calea Văcărești 2 bis

110 x

„COLUMB”**Soc. anon. de import și export**
Anunță pe onor. clientela sa că numai săptămâna aceasta mai multe găsi:

Ghete de damă cu 120 lei

Ghete bărbătești cu 290 lei

Costume, haine bărbătești 390

Un mare asortiment de bluze

de damă modele dela Paris. Pă-

ruti bărbătești și multe alte ar-

ticole pe prețuri foarte reduse.

Desfăcere: Luterană 29131 (la au-

toraj).

505

Băile Dr. Erdreich

Strada Italiană Nr. 4

Se deschid la 1 August 1920 complect renovate cu tot confortul modern și necesar, hidroterapie, electroterapie, consultațiuni medicale.

DIRECȚIUNEA.**LIGNIT bolovani și ANTRACIT românesc**

cu tona și cu vagonul vinde

Depozitul FASCU Strada Brezolanu 10
(colț Sărindar)**Lămpi și Baterii Electrice**

Lampă complectă Lei 18. O baterie extra Lei 7.50

Pentru revanzători rabat

Au sosit APARATE și LAME „GILLETTE” veritabile din America la Magazinul:

G. Apostoleanu, 36 calea Victoriei 36

Rădăcina părului slăbește, fie din cauza neglijenței, fie din cauza mătreței sau ca consecință a vre-unei boli.

Părul a fost și va rămânea una din podoabele cele mai de seamă a le capului.

Cine ține la această podoabă, să întrebuințeze

Capilogen FLORA

După 2-3 fricțiuni cu Capilogen Flora, mătreța și excesul de grăsime dăunător dispăre, iar rădăcina părului să întărește, oprindu-se căderea.